

התפילה על הגאולה –

כבן שהוא

מתחטא על אביו

אם הדברים הנ"ל אמורים בנוגע לתפלתו של יהודי בנוגע לצרכיו הפרטיים, הרי על אחת כמה וכמה שכן הוא בנוגע לתפלה ובקשה של כל יהודי, אשר אליה מצטרפים תפלותיהם ובקשותיהם של כל בני – בנוגע לענין הגאולה, כפי שמקווים ומצפים ומשתוקקים ומבקשים ותובעים כל בני"אמרם בתפלת העמידה: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח . . כי לישועתך קוינו כל היום". ותובעים "עד מתי" • משיחת ש"פ שמיני, שבת פרה, תשד"מ

ישנם שלושים יום נוספים להתקין "תנורי פסחים". וזאת – נוסף לזה שאין כל צורך לדחוק ולומר ששנה היא היתה שנה מעוברת, ומכיון שכן, הרי זה שייך בודאי לאדר הסמוך לניסן.

ב. והנה מסיפור זה יש ללמוד הוראה בעבודת ה', ככל עניני התורה – "תורה" מלשון הוראה, שהם מהווים הוראה נצחית לכל הדורות, בבחינת "נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה".

ומובן, שהוראה זו היא בהדגשה יתירה בעשרים באדר – מכיון שמאורע זה אירע ביום זה, אלא שממנו למדים הוראה זו גם בנוגע לכל השנה כולה.

ואף ש"בטלה מגילת תענית" – הרי ענין זה אינו אלא בנוגע לענין של יו"ט, איסור הספד ותענית וכו', משא"כ בנוגע ללימוד הוראה בעבודת ה' המודגשת ביום זה [מלבד ההוראה מעצם הסיפור – המובא גם במשנה וגמרא – ללא קשר מיוחד ליום זה] – הרי פשוט שכל עניני התורה (כולל מגילת תענית) נצחיים הם, היינו, שהם נצחיים גם בתורה הוראה, כך שביום זה ישנה הדגשה מיוחדת ללימוד ההוראה ממאורע הנ"ל.

ולכאורה, צריך להבין: חוני המעגל הי' בזמן הבית, ומגדולי התנאים, ועד ששמעון בן שטח אמר עליו "אלמלא חוני המעגל אתה גוזרני עליך כו' אבל מה אעשה שאתה מתחטא לפני המקום **כבן שהוא מתחטא על אביו ועושה לו רצונו**", שזוהי מובן הפלאת מעלתו אפילו בין התנאים.

א. בנוגע למאורעות שאירעו בדברי ימי ישראל על סדר השנה, "דבר יום ביומו" – הובאו כו"כ מהם במגילת תענית, וביניהם – התאריך דעשרים באדר.

וז"ל המגילת תענית: בעשרים ביי (באדר) צמאו עמא למטרא . . וכיון שראו שיצא רוב אדר ולא ירדו גשמים, הלכו להם אצל חוני המעגל אמרו לו התפלל שירדו גשמים, אמר להם צאו והכניסו תנורי פסחים (שהם בחצרות ושל חרס הן) בשביל שלא ימקו . . עג עוגה ועמד בתוכה . . אמר רבשי"ע . . איני זז מכאן עד שתרחם על בניך. התחילו גשמים יורדין טיפין טיפין. אמרו לו תלמידיו . . כסבורים אנו לומר אין הגשמים הללו באין אלא להתיר שבעתך . . אמר, רבשי"ע לא כך שאלתי, אלא גשמי בורות שיחין ומערות. התחילו הגשמים יורדין כמלא פי חביות . . אמרו לו (תלמידיו) . . כסבורין אנו לומר אין הגשמים הללו באים אלא להחריב את העולם כולו . . אמר רבשי"ע לא כך שאלתי, אלא גשמי רצון בברכה ונדבה, ירדו כתיקונן וכו"ו. ומסיים שם: "ואותו היום (עשרים באדר) עשאוהו יו"ט, לפי שאין הגשמים יורדין אלא בזכותן של ישראל".

ולהעיר, שמדברי המשנה "אמר להם צאו והכניסו תנורי פסחים בשביל שלא ימקו", משמע, שמאורע זה הי' באדר הסמוך לניסן – שמטעם זה הזהירים שיכניסו "תנורי פסחים", כי לולי זאת, לא ישאר להם מספיק זמן עד לפסח כדי לבנות "תנורי פסחים" מחדש. משא"כ אם נאמר שהמאורע הי' באדר ראשון. שאז

ועפ"ז – מהי ההוראה לאנשים כערכנו בדורנו זה מהנהגתו של חוני המעגל?!

גם צריך להבין – בנוגע לעצם הסיפור: מדוע לא פעלה תפלתו של חוני המעגל **שלכתחילה** ירדו "גשמי רצון", בהתאם לצורך העולם – לשם מה הי צורך להמתין עד שיבואו תלמידיו ויאמרו לו "כסבורים אנו לומר אין הגשמים הללו באין אלא להתיר שבועתך", היינו, גשמים כאלו ("טיפין טיפין") אינם עונים על צורך העולם, ואז הי צריך לומר להקב"ה "לא כך שאלתי אלא כו", וגם לאח"כ לא ירדו גשמים באופן המתאים, עד שאמרו לו תלמידיו "כסבורין אנו לומר אין הגשמים הללו באים אלא להחריב את העולם כולו" והי צריך להתפלל ולומר "לא כך שאלתי כו", ורק **לאחר כל זה** "ירדו כתיקונך" – הרי גם חוני המעגל ידע והבין שמבקשים ממנו "התפלל שירדו גשמים" (אין זה מפני שסתם "התחשק" להם שירדו גשמים, אלא) כדי שהשמים ירו את הארץ "והולידה והצמיחה", ומקרא מלא דיבר הכתוב: "ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה", וא"כ, בודאי ידע שלצורך זה לא מספיק "טיפין טיפין", ועד"ז לאידך – שריבוי מופלג של מים יכול להחריב את כל העולם כולו, וא"כ, מדוע לא ביקש **מלכתחילה** שירדו "גשמי רצון ברכה ונדבה"?! ונדבה?!

ושאלה זו היא רק בנוגע לתפילת חוני המעגל, (אלא) גם בנוגע למילוי בקשת התפלה **מלמעלה** (ע"י הקב"ה): למעלה **בודאי** יודעים מהי כמות הגשמים המתאימה לצורך העולם, וא"כ, מדוע בתחילה ירדו גשמים שלא באופן המתאים ("טיפין טיפין", או "כמלא פי חביות"), שלכן הוצרך חוני המעגל להתפלל עוד הפעם ולומר "לא כך שאלתי אלא כו" – **לכתחילה** היו צריכים הגשמים לרדת כתיקונך?!

ג. ונקדים לבאר את ההוראה שיש ללמוד מסיפור זה – בנוגע לכא"א מישראל:

כל יהודי חייב במצות עשה דתפילה, שתוכנה – "שיהא אדם מתחנך ומתפלל בכל יום . . שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחינה כו". היינו שכאשר ליהודי יש צורך בדבר מסויים – **חייב** הוא (מן התורה) להתפלל להקב"ה ולבקש ממנו שימלא את צרכו.

ומצוה זו היא על כא"א מישראל, כולל נשים, וכן קטנים – שגם הם חייבים בתפילה מצד ענין של חינוך, ועד שלכמה דעות קטן שהגיע לחינוך חייב (מדברנן) בעצמו בדבר זה, ואין זה (רק) חיוב על אביו [ולהעיר

לאחרי שחוני המעגל

פתח וסלל את הדרך –

אזי נקל לכל יהודי

להתנהג באופן כזה, ע"ד

שמצינו בנוגע לענין

היראה, שלאחרי עבודתו

של משה רבינו, הרי זה

"מילתא זוטרת" אצל

כא"א מישראל

מהשקו"ט בנוגע לדעתו של אדמו"ר הזקן בזה, ובכל אופן – הרי "אלו ואלו דברי אלקים חיים", מכיון שזוהי דעתם של כמה מגדולי ישראל שגם אדמו"ר הזקן מתחשב בדבריהם בנוגע לכו"כ ענינים].

והנה, כאשר יהודי נעמד להתפלל ולבקש צרכיו מהקב"ה שיתן לו את כל המצטרך לו – [כמובן, באופן המתאים ע"פ התורה. ובודאי אין צורך לשלול את הענין ד"גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרייא", דמכיון שכל ישראל הם "מאמינים בני מאמינים", פשיטא שאין צורך לשלול אצלם "שטות" כזו, ועאכו"כ כאשר מדובר אודות ילד קטן, שלא עולה בדעתו כלל שיתכן תופעה כזו, משא"כ לאחר שמתבגר, שאז יכול ה"קלוגינקער" להסביר לו שקיימת תופעה כזו] –

ישנה הוראה הנלמדת מהסיפור אודות תפלתו של חוני המעגל – באיזה אופן צריך להיות ענין התפלה אצל כא"א מישראל:

מכיון שכל יהודי הוא **בנו** של הקב"ה – "בנים אתם להי אלקיכם", וזאת – מבלי הבט על מעמדו ומצבו כו', ובלשון חז"ל: "בין כך ובין כך בני הם" – לכן, תפלתו של יהודי להקב"ה צריכה להיות "כבן שהוא מתחטא על אביו".

בנוגע להנהגתו של חוני המעגל ש"עג עוגה" ואמר "איני זו מכאן עד שתרחם על בניך" – התחייבות כזו יכול לקחת על עצמו רק חוני המעגל, להיותו **בטוח** שתפלתו תתמלא **תיכף ומיד**. משא"כ בנוגע לכל אדם,

שאינו יכול לקבל על עצמו התחייבות כזו, אמנם, בנוגע לאופן התפלה עצמה, "כבן שהוא מתחטא על אביו" – הרי זה ענין השייך לכא"א מישראל, מכיון ש"בנים אתם להי אלקיכם", כנ"ל.

והכוונה שבזה – שהוא פונה להקב"ה **בתוקף** ומבקש פעם אחת, פעם שני' ופעם שלישית וכו', ואם רואה שעדיין לא נתמלאה הבקשה במילואה – אומר "לא כך שאלתי אלא כו", ולאידך, כאשר רואה שהמשכת הברכה היא באופן של "רוב טובה", ואין לו עדיין את ה"כלים" לכך, "השפעת עליהם טובך אין יכולין לעמוד" – אין לו להתבייש ("לא הביישן למד"), אלא עליו לומר שלעת-עתה נמצא במעמד ומצב שאינו יכול לקבל זאת (מפני שעבודתו בלימוד התורה וקיום המצות בהידור אינה עדיין בתכלית השלימות), ולכן מבקש שיתנו לו את השפעת הברכה בהתאם למעמדו ומצבו בהוה, כל זה – להיותו "כבן שהוא מתחטא על אביו".

ואף שזוהי הנהגתו של חוני המעגל – הרי אמרו חז"ל: **חייב** אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב!

ומובן, שלאחרי שחוני המעגל פתח וסלל את הדרך – אזי **נקל** לכל יהודי להתנהג באופן כזה, ע"ד שמצינו בנוגע לענין היראה, שלאחרי עבודתו של משה רבינו, הרי זה "מילתא זוטרת" אצל כא"א מישראל.

ד. עפ"ז יובן גם מדוע לכתחילה לא ירדו הגשמים "כתיקונך" – הן מצד בקשתו של חוני המעגל, והן מצד ההמשכה מלמעלה:

מצד מעמדו ומצבו של העולם דלמטה, יש אמנם צורך בהמשכת הברכה דירידת גשמים (וכיו"ב בשאר הברכות) באופן מסוים דוקא, אבל אעפ"כ, ישנה המשכת הברכה באופן נעלה יותר – **אמיתית** ענין הברכה כפי שהיא למעלה, וזאת – אף שכאשר ענין זה נמשך למטה אין העולם יכול לקבל ברכה נעלית כזו (ועוד שהדבר יכול להתבטא באופן דהיפך הטוב ח"ו), מכיון שלאמיתתו של דבר – זהו הטוב האמיתי.

[**דוגמא** לדבר: "**ארדה** נא ואראה גוי", דלכאורה אינו מובן: מהו הצורך לדרת למטה – הרי הקב"ה יכול לראות גם מלמעלה?! אלא התוכן דירידה למטה הוא – הירידה לפי ערך ובהתאם למציאות התחתון כפי שנמצא למטה כו].

ולכן: אע"פ שבודאי יודעים למעלה מהו צורך העולם, מ"מ, מלמעלה רצו להמשיך ברכה נעלית יותר, **אמיתית** ענין הברכה. וכן הוא בנוגע לבקשת ותפלת חוני המעגל

— שמצד דרגתו הוא (למעלה מדרגת העולם) היתה יכולה להיות המשכת הגשמים באופן המתאים גם כאשר ירדו "טיפין טיפין", וכן לאידך — גם כאשר ירדו בריבוי גדול, "כמלא פי חביות".

ומטעם זה הוצרכו לבוא עוד הפעם לחוני המעגל ולומר לו שיתפלל שירדו גשמים כפי שהעולם ראוי לקבל, ולא באופן ד"רוב טובה" — כי אע"פ שזוהי אמנם **אמיתית** ענין הברכה, מ"מ, מכיון שהעולם אינו ראוי לקבל ברכה נעלית כזו, לכן מבקשים שתהי המשכת המשכת הגשמים באופן המתאים לצורך העולם כפי שהוא במעמדו ומצבו התחתון.

ועפ"ז מובן **שלאחרי** שיודעים את פרטי הסיפור אודות חוני המעגל (שבתחילה ירדו גשמים באופן המתאים מצד למעלה, ולכן הוצרכו לבקשה ותפלה נוספת שהמשכת הברכה תהי באופן המתאים למצב העולם כפי שהוא למטה) — יודעים כבר **שמלכתחילה** יש לבקש בתפלה שהמשכת הברכה תהי באופן המתאים למצב העולם דלמטה, בטוב הנראה והנגלה, ובדאי פועלים כן, מכיון שמפרשים זאת בתפלה.

וזהו גם דיוק לשון התפילה "ואוצרך **הטוב לנו** ותפתח", דלכאורה, לשם מה צריכים להגיש "הטוב לנו", הרי הקב"ה בודאי יודע בעצמו מה טוב לנו? — אלא הענין בזה, שהטוב **האמיתי** הוא למעלה מטוב גשמי דעוה"ז, ובלשון העולם הבא [שלכמה דעות קאי על קורת רוח בעולם הזה], ולכן מבקשים שימשך "הטוב לנו", היינו, שהקב"ה לא ימתין עד שנהי ראויים לקבל את בחי הטובה האמיתית, אלא ימשיך תיכף ומיד "הטוב לנו", לפי ערך שאנו יכולים לקבל מצד הכלים שלנו, בטוב הנראה והנגלה.

ומה שישנם ברכות שלמעלה מזה, עד לבחי חסדים המיוסדים למעלה מחסדים הגלויים — הנה העצה לזה בפשטות: בכוחו וביכלתו של הקב"ה להמשיך גם ענינים אלו באופן דטוב הנראה והנגלה לעיני בשר, ע"ד המבואר לעיל בנוגע להמשכת הברכות הנסתרות בפי בחוקותי, שאף שהם ברכות שמבחי סתים כו' — ביכלתו של הקב"ה להמשיכם למטה בטוב הנראה והנגלה.

ה. והנה, אם הדברים הנ"ל אמורים בנוגע לתפלתו של יהודי בנוגע לצרכיו הפרטיים, הרי עאכ"כ שכן הוא בנוגע לתפלה ובקשה של כל יהודי, אשר אליה מצטרפים תפלותיהם ובקשותיהם של **כל בני** — בנוגע לענין הגאולה, כפי שמקווים ומצפים ומשתוקקים ומבקשים ותובעים כל בני

אמנם, יש ללמד עליו

זכות שהעובדה שהוא

מונח בעניני העולם היא

— מתוך כוונה לנצל זאת

עבור עניני תורה

ומצוותי... אבל מ"לימוד

זכות" זה ועד למצב

ש"טוב לו" ולא חסר לו

מאומה — דרך רחוקה!...

לנצל זאת עבור עניני תורה ומצוותי... וכידוע הלימוד זכות דהבעש"ט אודות אלו שהתנהגו בעניני מסחר שלא כדבעי, שכונתם — להשיא את בתם לתלמיד חכם, ומכיון שצריך להבטיח "לחתן" שיהי סמוך על שולחנו כדי שיוכל להמשיך לעסוק בתורה — משתדל הוא להרויח עוד קאפקע (וכיו"ב), וזאת — אפילו ע"י הנהגה בלתי-רצויה בעניני מסחר, אבל מ"לימוד זכות" זה ועד למצב ש"טוב לו" ולא חסר לו מאומה — דרך רחוקה!...

ונחזור לענינינו: מכיון שענין הגאולה הוא הצורך הכי מוכרח אצל כל אחד ואחת מבניי וכלל ישראל — הרי בודאי צריך הקב"ה למלאות תפלת ובקשת בניי על ענין הגאולה, ותיכף ומיד, "מיד הן נגאלין".

ובפרט לאחרי שישנה כבר הקדמת עבודת התשובה — שהרי באים אנו מימי הפורים, שבהם מודגש ענין התשובה, שהרי למרות שבתחילה "הנהו מסעודתו של אותו רשע", הרי תיכף ומיד חזרו בתשובה, ועד ש"לא עלתה על דעתם מחשבת חוץ ח"י, ומסרו נפשם על אחדותו ית"י במשך כל השנה כולה.

1. ונחזור לענינינו: — שבבואנו מימי הפורים שבהם מודגש ענין התשובה, אזי בודאי נפעל ענין הגאולה תיכף ומיד, שהרי הבטיחה תורה שישאל עושין תשובה **ומיד** הן נגאלין.

וגם כאשר נמצאים עדיין ברגעי הגלות האחרונים — הנה "לכל בני ישראל הי אור במושבותם".

וכימי צאתך מארץ מצרים, שגם כאשר הי חושך בכל מצרים, עד לחושך כפול ומכופל, "וימש חושך", הנה לא זו בלבד שלבניי הי אור בהיותם בבתיהם, אלא אפילו בהיותם **בבתי מצרים** הי אצלם אור, ועד שראו את כלי הכסף וכלי הזהב של המצריים, וכל האוצרות שהיו במטמוניות שלהם (כדי שיוכלו לקיים את הציווי "ושאלה אשה משכנתה גוי ונצלתם את מצריים"). וכל זה — כאשר חפצים אלו היו של **המצריים**, עוד לפני שנעשו רכושם של ישראל, גם שם פעל האור שהאיר לבניי, וזו היתה "הכנה" שכלים אלו יוכלו להיות רכושם של ישראל — כאשר "ונצלתם את מצרים".

ובפשטות — שכבר ברגעי הגלות האחרונים נפעל הענין ד"מלכים אומניך", בכל מקומות מושבותיהם של בניי.

ותיכף ומיד, וכאמור — באופן ד"איני זו מכאן עד כו", באים לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

באמרם בתפלת העמידה: "את צמח דוד עבדך **מהרה** תצמיח... כי לישועתך קוינו **כל היום**". ותובעים "עד מתי", וכפי שאומרים גם בשבת ויו"ט: "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" — הרי בודאי שתפלה ובקשה זו צריכה להיות "כבן שהוא מתחטא על אביו"!

וכאמור — זוהי תפלה ובקשה של כאו"א מישראל ושל כלל ישראל, ואפילו אם ישנו יהודי שחושב שיש לו כל טוב ולא חסר לו מאומה — הרי אדרבה: הרחמנות עליו גדולה עוד יותר!

הוזכר לעיל שאצל **רשב"י** לא הי ענין של חורבן וגלות כו'. — רשב"י "אמיתי הוא, ואצלו אכן **באמת** לא היה ענין של חורבן וגלות, וזאת — מפני שבהיותו בעוה"ז הגשמי והחומרי היתה עבודתו באופן ד"תורתו אומנותו" [כאשר הנשמה נמצאת בג"ע — אין כל חידוש בכך שתורתה אומנותה, שהרי בג"ע עסקם של **כל** נשמות הוא בלימוד התורה (ולא בקיום המצוות) — תורתם אומנותם, והחידוש דרשב"י הוא — שגם בהיותו בעוה"ז הגשמי והחומרי היתה עבודתו באופן ד"תורתו אומנותו"!], אבל הוא — לעומת זאת — מונח בעניני העולם כו', בחושך כפול ומכופל, ובהיותו במצב זה — מכריז ש"טוב לו" — לא חסר לו מאומה, באמרו "שלום (יהי) לי", אף ש"בשרירות ליבי אלך"!

אמנם, יש ללמד עליו זכות שהעובדה שהוא מונח בעניני העולם היא — מתוך כוונה